

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG
 WEEKBLAD VERSCHIJNENDE ELKEN ZATERDAG

BUREAU & REDACTIE:
 DRUKKERIJ COLLEÉ
 REGULIERNWAL (Stenderpoort)
 — TONGEREN —
 Postchek N° 84255. — Telefoon 12.

AANKONDIGINGEN.
 Prijs per regel fr. 1,00
 Tweehalen Aankondigingen en Provincie-
 nijs, volgens overeenkomst.
KLEINE AANKONDIGINGEN:
 Van 1 tot 4 regels fr. 0,50
 Elke regel meer fr. 0,75

De Winterzonnestilstand.

BIJ DE HEIDENEN EN BIJ DE CHRISTENEN.

De kortste dag van 't jaar.

De nacht waaruit Kerstdag, met de zon, op 25 December geboren wordt, hier bij de heidenen Moedermaet; en 't is op dezen dag zooals het altijd geweest is, burgerlijk, — niet geheel en gansch sterrekundig gesproken de winterzonnestilstand of Winterzonnewende, (1) Dat is te zeggen dat de zon, na haren kortsten dag, Sint Thomastag, eenige dagen schijnt op te houden van haar bezoeken te verkorten, en dan eindelijk, met Kerstdag, wederom « opspringt », zooals David zegt « als een reus om haer », baan af te loopen », en de dagen allengs langer te meten.

Bij ons die, om zoo te zeggen, buiten Gods natuur en in de werken onzer handen leven, verblift door onze verwardheid, waken de natuurverschijnselen van zon, maan en sterren bijkans geen ontroering of aandacht meer. Wij genieten Gods zegen zonder ze te erkennen, — « God scheidt den dag en wij gaan er door », zooals het spreekwoord zegt. Aldus en ging het bij de voorouders niet, wien de hemel en de aarde een bijbel was, en een boek om dagelijks te lezen, en helaas, doleerd te bewonderen.

Aldus vertelt Procopius in zijn geschiedenis van den Gothischen Oorlog (II, 15) over de bewoners van Thule, (2) de Noordste van de hem bekende volkeren: « Bij Winterzonnewende is het eiland veertig dagen zonder zon; 's het volk dat zij en dertig dagen uitgestaan heeft, zoo zijn er die op de toppen van de bergen gaan, en zien ze daar een enkel priemke zonlicht, ze doen teeken met vuur aan degenen die beneden zijn, dat, binnen vijf dagen, de zon weer zal uitkomen. Dan viert ze feest in de duisternis, en dat is jaarlijks hun grootste feest van al ».

« De oude Engelsche volkeren begonnen het jaar », zegt de Gelukzalige Beda, « acht dagen voor den eersten Januari, wanneer wij nu de geboorte van Christus vieren, en dien nacht, nu allerheiligst, hietten zij met een heidensch woord, molranecht, dat is moedermaet, ter oorzaak, meen ik, van de plechtigheden die zij wakend trachten te verrichten ». (3)

De natuur en de feesten onzer voorouders.

't Is al wel voor ons bij de kachel of 'n bed den bidden Kerstdag verwachten. Het leven en hiden, treuren en blij zijn van onze voorouders hing aan de natuur vastgeknoopt, en als na lang dalen en wegsaan, de zon weerom stil hield en terug kwam, kon ze peizen welke vreugde het was. Het spoor van die vreugde en den oorsprong van die feestviering hebt gij in uw taal, o Vlaming.

Woeien, hoelen, woelsteek, hoelstok kent gij toch, en dat zou men eertijds ook joel en joelen uitgesproken; daarvan hebben de Fransen joll gemaakt, en wijlieden jollit, dat is te zeggen blijdschap, in de oude taal. Joelen dat is draaien, dan, het draaiende joel, voel of viel, dan joel- en wielend zijn wagen was, meenden de heidenen. Daarom hietten ze de winterzonnewende, Joel, Joeldag, zoals men 't nu nog herdendlaags op zijn Engelsch zegt.

Twaalf dagen lang was 't open hof toen bij de voorouders, ter eere van de twaalf komende maanden, geen deur en mocht toe, geen disch ongedekt blijven staan, de goden wandelden, onverkennelijk, en die er een herberke ginz wonderlijk beloodt zijn, een zouden deurstijf of een zilveren kam, of wat weet ik nog al krijgen.

Verzucht uw hart niet uit compassie, gij die de natuur gevied en den Vader der natuur, den heiligmaker der wereld, Christus vergeten vindt bij de oude en nieuwe heidenen ?

Verchristelijke feesten.

Zoo was het met de zendelingen die hier kwamen, en verre van de eenvoudige natuurfeesten die zij vonden af te schaffen, pasten zij zinnvolwerdigen den helders diamant van de waarheid in het goud en silver dat het dolend heidendom hem bereid had, en beide te zamen wierden dat prachtig in de kerstelijke jaarkroon, de wonderlijke Kerstdag.

« Nu dat zij vertrekt naar Engeland », schrijft Paus Gregorius de Groote naar Melitus, zijn geloofsendeling, « gaat zeeft aan bisschop Augustijn, die daar is, dat de heidende tempels bij dat volk in 't geheel niet moeten gebroken worden. Breekt en verdiet de afzedsbeelden, maakt wijwater, heerspoet er de tempels mee, houdt altaren, doet er reliquieën in, en, omdat ze daar veel oogen zien te slachten ter eere van de duive(n), in die zaak zullen ze moeten hun jaarlijkse feeste wet veranderen. Laat ze dan op de feestdagen tenten bouwen van takken rond die tempels, en in christelijke feesten hun jaarlijkse blijdschap vieren, zondanig dat ze, met het uitzwendig verzet niet ontziet worden, beter smaak vinden in de komende vrolijkheid

van het hart ».

Aldus is de Joeldag hier en elders allengskens Kerstmis geworden. (4)

Christus voorspeld.

« En daar zal een roede uitgaan », voorspelt Isaias, « uit den wortel van Jesse, en een bloem zal uit haar wortel opgaan, en op Hem zal rusten de Geest des Heeren, . . . in de rechtvaardigheid zal de gonel zijn lenden wezen, en 't geloof een riem zijner liden. De wolf zal met het lam worden, en de liebaat met den jongen bokken. Het kalf en de leeuw en het schaap zullen te zamen zijn en een klein kind zal ze hoeden; het rund en de beer zullen ter weide loopen, hun jongen zullen bijeen ligen, en de leeuw als schroolijng eten als de os. . . zij en zullen geen hinder doen noch doelen op mijn geheelen heiligen berg, want de aarde is vervuld met de kennis van den Heer ».

Volkverlichting.

Aldus beschrijft Isaias, in beelden meer dan in woorden, de komst en het verblif des Heeren, en van de heilige Kerk van Christus onder de volkeren en hetseer der volkeren naderhand daarop gedicht en verlicht hebben, komt de prophetentaal zeer nabij in kinderlijke schoonheid.

Luistert !

Te middernacht, op den heiligen stand, als Hemel en aarde elkaar den kus van vrede en verzoening gaven, en dat het heilige Kerstkind het stroo zijner kroone naderde en de ooren open deed, dan stond plotseling alles stil door geheel de wereld, en al dat er was luisterde naar de blijde Engel-boodschap; de herders niet alleen, maar de vorels en de dieren; de vallende wiviers bleven aan de rotsen hangen, de rivieren stuitten hun loop en zwegen, de armen van die vachten bleven verloos staan; — 't was vrede en stilte door 't heel.

« De nacht was te midden van haar loop en alles lag stil, ten u almachtig Woord van de koninklijke zetelen afgekomen is te zoo zingt de heilige Kerk.

GUIDO GEZELLE.

ZONNEFEESTEN OF OUD EN MODERN HEIDENDOM.

Verklaringen bij het voorgaand opstel.

(1) Het woord « Sonnewende » bestaat nog in het Duitsch: in het oud Nederlandisch heeft het bestaan, want het staat bij Killian (einde 16e eeuw) gebekt; bij Planjin (1573) staat alleen « Sonnenstand; als de son ten hoehosten is in den Sommer oft ten nedersten in den Winter ».

(2) Thule wordt door vele schrijvers der Grieksch-Romeinsche oudheid vermeld. Men is niet akkoord over de ligging. Doorgaans aanziet men het Noordelijke der Shetland-eilanden, thans Unst, als best overeenstemmend met de ontdekking van Pytheas. Maar de lange wintersnacht door Procopius vermeldt toont dat zijn Thule verder Noordwaarts waarschijnlijk in Scandinavië, moet gezocht worden.

(3) Het feest van molranecht ontstond en werd een « buitensporig en onkuis feest » schrijft een Engelschman E. P. C. Martindale, S. J. Overigens meer andere feesten moesten om buitensporigheden verboden worden. Ziehier een zaehaling uit het leven van S. Eligius, een der meest bekende apostelen van Vlanderen: « Niemand op de Kalendae van Januari zal de buuze vetule of cervul of jottid doen ».

(4) Onder deze benamingen worden verschillende soorten heidensche spelen in den aard van Carnavaal-spelen bedoeld (Zie Duinge, onder de drie vermelde termest). Dit om aan te toonen d'k hebben ver in het verleden ligt, soms te mood of te onverschuldig kan schijnen. Zooals de feesten ter eere van het zonlicht, zooals de joel-feesten en andere. Men heeft er overigens in onzen tijd bewijzen van in Duitschland met het « hakenkruis », symbool van de zon, zoo's we reeds aantoonde (Zie Postrijder van 4 Mei en 1 Juni jl.).

De waand bij onze Oosterburen is zeer ernstig. Immers Z. H. de Paus, in zijn Kerstoespraak, noemde den tooftand van Duitschland in een adem met Rusland en Mexico, en gaf te kennen dat « Hij bang is voor de toekomst van de Duitse Jeugd », nu het modern heidendom steeds breeder om zich heen grijpt.

Men moet niet verwarren het woord Joel, dat zooals Guido Gezelle zegt, op het draaiende zonwiel wijst, met het Fransch « Noël ». Dit is een samenstelling van Natal (Latijn Dies natalis, Italiaansch: Il natale). Betekenis: geboortedag.

(4) De voorgaande bemerking doet uitschijnt dat men niet zonder vooroehoud de bewijzing van Guido Gezelle kan doorlaten dat « de Joeldag allengskens Kerstmis is geworden ». Het woord allengskens luidt hier, en zou de partijsangren van het syncretisme voet geven. Want Salomon Reinach beweert dat het feest van Kerstmis op 25 Dec. gesteld werd, omdat « den dag de gewaande geboortedag was van Mithra die met de zon vereenzelvigd wordt » (Orphenus, p. 380). Men heeft in de voor twee jaren afgetrokken jaelding van het

oudo sermoo van S. Joannes Chryostorus kunnen zien, dat het Kerstmisfeest op zijn eigen indrukwekkend genoeg was. De oude gebruiken die rond het Kerstfeest bleven voortleven, hebben dit feest niet doen worden; Integendeel indien die gebruiken zich niet onder de hoede van het Kerstfeest gesteld hadden, zouden ze waarschijnlijk spoediger verboden zijn geweest.

G. S.

Welk zijn de beste wenschen?

BEORDEELING.

Al de wenschen, die men ons uitdrukt of ons zendt, smelten in een samen: « Dat het jaar zeldkigkig weze ! »

Maar het ware geluk wat is dat ?

De rijkdom ! Hij is broos, bijzonderlijk in dezen tijd. De menschen, die veel geld hebben, zijn soms nog rijkker aan bekommeringen. Zij sterven gelik iedereen. Voorbeeld van gisteren; Franqu.

De schoonheid ! Zij gaat voorbij. De vroetere schoonheid-koninginnen weten er iets van. « Miss Universe » van 1930. De Amerikaanse (Christina Mable), verblift door den triomf en de ontgeheliciden, is in de krankzinnigheid gevallen en hare ouders hebben haar te Los Angeles moeten opsluiten. Arme Koningin !

De gezondheid ! Zij bloeit, maar zooveel cigelukken beleeren haar.

Het sukses ! Zijn beste synoniem is: de gil.

De roem ? De serpentin der afgunst sissen in 't ronde.

De oppermacht van den socialen rang ? In de beremde onderkerk van Wenen d' en 110 leden der familie van de Habburgers hun laatste slaap.

Maar, waar moeten wij den, boven a' de iestellingen, het ideale plaatsen, dat door niets bedrogen wordt ? Welk doel beoogen met den aanvang van 1936, dat het onbekende bevat en waarvan wij misschien den 31 December niet zullen beleven ?

Het waarlijk goede, het werkelijk geluklike jaar, ondanks de beproevingen, is dit zedurende welk men al zijne plichten vervult, zedurende hetwelk men rondom zich veel goeds verricht.

Wezen wij zeer goed, zonler te veel op de erkentelijkheid te rekenen; trachten wij offervandig te zijn, zonder ons te laten overweldigen door de koude der omsluitende bezucht.

Worden wij beter, om in dit bescheiden gezicht beter te kunnen uitschitteren. « Eene ziel die zich verheft, verlooft de wereld ».

Deze beoedeling van « Gazet van Berlaar » komt overeen met onzen raad, waar het dicht zak van Guido Gezelle afdrukt: « Zoo zij ieder dag en zoo het heele jaar ! » (Postrijder, 1935, nr. 52)

Opvoeding

LICHAAMSOEFFENINGEN.

« Over lichaams oefeningen worden veel dwarsheden verkocht; velen schijnen te denken dat het doel is, het vormen van vorme spieren. Doch om u zelf gezond en sterk te maken, moet ve met het inwendige bezinnen en zorgen dat de gezond bloed heit en een gred-werkend hart; dat is het heil geheim en door lichaams oefeningen kunt ge dat bereiken ». Zoo schreef Baden Powell.

Om tot dit doel te komen, heeft hij naast de Zweedsche gymnastiek welke hij bijzonder aanbeveelt, een zestal speciale oefeningen samengevat, welke nu hij de scouts bekend « taan als de 6 oefeningen van Baden Powell ».

De eerste oefening is voor het hoofd en den hals.

Men wrijft hoofd en hals verscheidene malen met de palmen en vingers der handen; de spieren van de hals en keel wrijft men bijzonder met de duimen om ze te harden. Door deze oefening, zegt Baden Powell, komen de Japanners tot zulke harde spieren dat ze er niets meer om geven met de keel gegrepen te worden.

De tweede oefening is voor de borst, en speciaal voor de longen d'eytig. Men buigt zich uit de gewone houding naar voren met beide armen benedenwaarts gestrekt, en de ruggen van de handen naar binnen. Men ademt uit. Men lette er echter op zijn rug niet te krommen. Men heft daarna geleidelijk de armen boven het hoofd en achteruit zooveel mogelijk, terwijl men doo den neus inademt. Men buigt weer en herhaalt 12 maal.

De derde oefening is voor de maag en heet romp-draaier. Men strekt de armen op schouderhoogte naar voren en draait dan den romp langzaam van uit de heupen naar rechts zonder de voeten te bewegen. Men brengt de armen zoo ver mogelijk naar achter. Na een kleine pauze draait men naar links. Deze dubbele oefening ook 12

maal herhalen.
 De vierde oefening is het rompsolven. Men heft beide armen zoo hoog mogelijk boven het hoofd, vouwt de handen, buigt achterover en zwaait de armen langzaam rond in den vorm van een kegel, zodat de handen een grooten cirkel beschrijven; het lichaam beweest van uit de heupen. Deze oefening wordt 6 maal in iedere richting links en rechts herhaakt.

De vijfde oefening dient voor het onderlijf en komt hierop neer, dat men zich naar voren buikt zonder de knieën te ploesen, en toch tracht den grond te raken met de vingertoppen.

De zesde en laatste oefening ontwikkelt de spieren van teeren en voeten. Men staat hoofdsvotes in houding. Vingertoppen van beide handen op de schouders, daarna de armen zwaavts gestrekt. Men gaat op de teeren staart, keert de knieën naar buiten er maakt langzaam de kniebuiging; de knieën mogen den grond niet raken. Men komt hierna langzaam weer tot de oorspronkelijke houding.

Al deze oefeningen gaan gepaard met in en uitademten, zodat de gansche reeks niet alleen de spieren sterkt, doch ook de longen zuivert.

Daarom worden ze meest 's morgens gedaan. Een enkel scoutkamp is er, waar men niet 's morgens 5 minuten turnen houdt en meestal zijn het de oefeningen van Baden Powell die uitgevoerd worden omdat ze bijzonder voor sterking van het engelig orgaan der jongens dienstig zijn.

Buiten deze, bijna klasieke oefeningen, kunnen nog eenige andere aanbevoelen worden als medaal geschikt om de algemele ontwikkeling van het lichaam te bevorderen, zooals mastklimmen, worstelen, polsdouwen, stak-oefeningen op muziek, stoksoelen, enz.

De geweld berekende lichaams oefeningen tot sterking van de inwendige organen dringen zich thans meer op den oord, daar men te veel aan onzijdige bewevingen doet als velordigen, of eenzellige, steeds heulalde lannesdag, handdruk, stoet, enz. zooals het moderne machinisme medebreegt.

De Oorlog in Ethiopië

REEDS DRIE MAANDEN OORLOG.

Aan het Zuiderfront.

In een onderzoek van den toestand schrijft de Fransche kolonel Benary dat de Italianen het aan dit front thans hard te verduren hebben. En hij wijst ons dit te steven op de volgende bijzonderheden: « Meer en meer wordt het duidelijk dat de aanvankelijke succes der Italianen uitsluitend werden behaald, omdat de vijand slechts zwakke tegenstand bood en de Italianen dieper in het binnenland lekte tot d' hij met de mobilisatie van zijn eigen lezer gered was ».

Hij wijst dan op het ongunstige traec van het Noorderfront der Italianen, op het plateau van Makalle. Hier is dit front te ver vooruitgeschoven en zoo staan de beide flanken aan aanval bloot.

« De men en het materiaal bleven niet bestand tegen de gevaren van den Afrikaanschen bodem en het klimaat. De dreppere Italiaansche Askaris, die overal in de eerste rijen weeren moest, moesten tegen wil en dank, althans gedurende eenigen tijd, het initiatief tot de actie afstaan aan de Ethiopiërs ».

Wij wizen er reeds op, in ons vorig nummer, dat dit feit zeer bedenkelijk was en de onmacht der Italianen aantoonde.

Een overzicht van de feiten.

Kolonel Benary verklaart dan de gebeurtenissen als volgt. Men moet niet denken aan groote veldslagen. « Hier geldt het in hoofdzaak gesochten tezen kleinere of grotere troepenafdeelingen, die in het met vlozen doornse en bergland, nu eens hier dan daar opduiken, vooral des nachts, en even snel weer verdwijnen als zij zijn gekomen. »

« Langzamerhand begint zich de toestand af te teekenen als volgt. In het Westen heeft Ras Aye la de Takazae overschreden, heeft de Italiaansche voorposten teruggeworpen en een deel zijner troepen is reeds doorgedrongen tot dicht voor Aksoem. Cavalerie is hier zelfs verder tot over de grens (door de rivier Mareb gevormd) overrukt en vertoonde zich tot in de nabijheid van de baan die van Adrea naar Asmara leidt.

In het Centrum, de streek van Tumbien, heeft Ras Seyoem het front der italiaansche troepen doorbroken en na zwaren strijd de hoofdplaats Abbi-Addi ingenomen ».

Ook ten Oosten van Makalle in de richting van Agoels dringen de troepen van Ras Seyoem voorwaarts.

« Het zal aan de Italianen niet zoo gemakkelijk vallen een gedeelte van het bezette gebied aan omzingeling te onttrokken. Het is zelfs niet uitgesloten dat zij in de naaste toekomst gedwongen worden Makalle en Aksoem weder prijs te geven ». Deze beschouwingen van een knap mili-

tair schrijver komen in hoofdzaak overeen met hetgeen we in vorige overzichten schreven.

Aan het Zuiderfront.

« Aan dit front ziet het voor de Italianen minder slecht uit. General Graziari is zoo verstandig geweest zijn opmarch naar Harrar te staken toen hij zijn flanken bedreigd zag. »

Er dient hier in het voorbijgaan opgemerkt dat Harrar nog steeds in de handen der Ethiopiërs is, dat deze plaats nog meer dan 200 kilometers ligt van Dargaboer, waar de Inyamantewal op de Egyptische ambulante gebeurde.

Kolonel Benary wijst er dan ook op dat « de Italianen tot nu toe weinig voordeel hebben gehaald van hun moderne wapenrusting als tanks en vliegtuigen. »

Hij twijfelt of « de Italianen erin zullen zijgen den spoorweg Addis-Abeba naar Djilooti en den karavaan-weg over Harrar naar Engelch Somaliland te bereiken, om den toevoer van wapenen af te snijden », eer de nieuwe regentijng introeft.

Ook hier staat dus de Italiaansche opmarch stil en terecht besluit kolonel Benary dat de nuttelose « de moral » der Ethiopische troepen beter wordt, terwijl de meed der Italiaansche troepen zinkt ».

De sancties.

Ondanks de pogingen door de Italianen aangevend doen de sancties hun invloed meer en meer gevoelen. Een groot gevaar drekt hen, namelijk het uitbreiden van die sancties tot de petroleum-leveringen.

Nu dat de Vereenigde Staten van Amerika zich bereien om hun neutraliteit in dien zin uit te leggen, dat ze den uitvoer van petroleu zouden beperken tot de kwantiteiten die ze in vrede-jaren naar Italia uitvoeren, zouden ook de bij den Volkenbond aangesloten landen spoedig hetzelfde besluit kunnen nemen, en dit ware een zware maatregel voor Italië.

Petrolie in Albanie.

Wel heeft Italië aangekondigd dat de petroleumwinning in Albanie een gunstig resultaat geeft. De eerste lading petroleum heeft reeds de haven van Valona in Albanie verlaten om te Venetie en te Finme gezuivert te worden. Deze lading bedroeg 4150 ton. Men heeft een lading aangevoerd uit de Albaansche bergen om 1000 ton per dag naar Valona over te pompen. Deze reiding is 75 km lang en loopt van Kucova over Fieri naar Valona.

Albanie is een met Italië zeer bevriende Staat. Maar men zal opmerken, dat de lading een capaciteit van 1000 tonnen per dag heeft. Daaruit volgt nog niet, zelfs als wij de mededeeling letterlijk opnemen, dat de voortbrengst thans reeds zooveel per dag oplevert. Dat kan komen in de toekomst, want de inhoud van het Albaansche petroleumgebied wordt op 10 milli en ton reschat. Maar daarmee heeft men nu die petroleum nog niet, en in oorlogstijd heeft men er ontzettend veel nodig voor schepen, vliegtuigen, autoverkeer, enz.

G. S.

De Redevoering van M. Roosevelt.

Belangrijke gebeurtenis.

De groote redevoering d' de President Roosevelt op Vrijdag, 3 dezer voor den Senaat te Washington uitsprekend, houdt nu nog de wereld bezig. Dit feit alleen toont, aan wat een buitengewone macht de Republiek der Vereenigde Staten danstelt in de wereld. Een yornam dagblad van Wenen (Dootenrijk), de « Wienerzeitung » schreef op Zondag, 5 dezer :

« De stem der Vereenigde Staten verbeterde eenszins het voorzicht op de toekomst. De hoofdfactor van den wereldvrede heeft openlijk uit-spraak gedaan. De verantwoordelijke personen van Europa hebben nu klaareren kijk op den toestand ».

Tegen autoeratie. — Voor onzijdigheid.

Welk is beknopt gezegd die uitspraak aan den President van een der machtigste landen der wereld ? Hij heeft zich felicit uitsproken tegen de alleenheerschere — (van Italië, Duitse-land, Japan, maar zond' er ze te noemen) — en voor den democratische regeringsvorm. Maar, hij weigert Amerika in de Europeesche conflicten te laten tussenkomen. Wie gelik of ongegluk heeft 't is hem om het even; Amerika zal onzijdig blijven.

Dit is wel niet zeer gelukkig voor de standkonde van den Volkenbond. Deze inrichting zou natuurlijk veel versterkt worden indien de groote Amerikaanse republiek wilde bijtreden. Maar Amerika wil daar niet van hooren. Welk is de reden ? Ofzichon het nimmer gezegd wordt, is het hoofdzakelijk omdat Engeland, — dankzij